

ABONAMENT:Pe an 6 cor.; pe $\frac{1}{2}$ an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tariful a prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

„TEORETISĂRI

și

puțină ispravă practică!”

»Drapelul« din Lugoj are în fruntea numărului seu din 7 Aprilie un important articol principiar, de care ne bucurăm că-l vedem apărut în forma în care se prezintă. Căci îl socotim de un pas înainte în cucurirea de teren, a ideilor pentru care și noi cu tot focul ne-am expus: de a părăsi odată mânia, devenită la noi generală, de a pierde vremea tot în teoretisări cari de cari mai abstracte (o bună parte din ele nu numai abstracte, ci și absurde!), și a prinde odată calea ispravilor practice, fără a pierde din vedere nici idealul cel înalt și curat național.

Reproducem mai jos articolul »Drapelului«, care e plin de dorințe legitime pentru o activitate viuă în mijlocul poporului, așa precum noi din capul locului ne-am închipuit-o și am pledat pentru ea, și am și lucrat a o pune în practică, pogorându-ne a-decă în popor la prilejurile potrivite, și facend școala cu el!

De ni-s'a dat o alegere pentru sinod ori congres bisericesc, ne-am împotrivot curentului vechiu greșit, de a alege tot pe porunca dela centru pe cei favoriti centrului, ci ne-am pogorît în popor, pe cât am ajuns, și i-am zis: alegeți bărbați neatârnați, cari să facă adevărată controlă și asupra lucrărilor centrului. Căci numai așa împliniți cu bine roștal frumoasei voastre constituțiuni bisericesti!

La alegeri pentru comitat am luptat, pe unde am ajuns, ca să iasă elemente neatârna-toare, naționale, și vom da deosebită luare aminte acestui lucru la cele mai apropiate alegeri.

La revidarea anuală a listelor electorale am dat în fiecare an îndrumări prin foaia asta, am împărțit și deosebit acele îndrumări cărturarilor de prin centre, spre desfacere prin comune.

Dar' n'am scăpat nici privilegiile de alegeri pentru dietă, când mai virtos ca la ori-ce alt privilegiu, poți face școala bună cu poporul, ci le-am folosit și pe acelea spre scopul dorit. Ba am ajuns, ce nici noi nu credeam la început, ca printr'o voroiească opintire, într'un cerc să ieșim chiar biruitori la alegere!

Numai cine nu vrea, nu vede cu cât e mai sănătos acest fel de a lucra, decât acela, cu care se mulțumesc unele organe naționale din presa noastră, de a scrie numai la articli zilnici, cetiți poate de vre-o 1000 de oameni, și cu atât

a-și socoti împlinită perfect datorința lor de Români.

Nu! Cu simple teoretisări și cu articli de ziar, nu se conduce o națiune!

A face ceea-ce noi mereu cerem și ce acum și »Drapelul« cere atât de hotărât: a ne interesa de popor, a ne pogorî în mijlocul lui, a-l lumina asupra drepturilor sale cutari și cutari, ca să nu-și mai lapede el voturile lui nici la alegerile pentru sinoade, congrese, pentru comună, comitat, parlament, ca pe niște gogoșe goale și fără preț, ci să dărîme cu ele lupta tot spre partea bună, — acesta poate fi singurul lucru, cu care un luptător național adevărat, poate fi mulțumit.

Și e acesta un principiu atât de mare și de sănătos, că noi ne expunem pentru el cu sufletul liniștit, chiar și atunci când unor teoreticani prea preocupați de teoriile lor, li-s'e pare (căci e numai o părere greșită) că am călca prin asta mi-te »solidaritatea«...

La »solidaritatea« de a face mereu »teoretisări și puțină ispravă practică«, cum caracterizează chiar »Drapelul« munca sisifică a multor cari duc altfel roluri în viața noastră politică, — noi nici nu ținem atâta. Dăm și lucrurilor și ideilor, numai importanța câtă o merită.

Abusul comisiilor**la conscrierea alegătorilor.**

Cum am prevăzut în numărul nostru trecut, așa s'a și întâmplat: Comisiile de conscriere a celor cu drept de alegător, nu numai că nu-și bat capul a căuta și a lua din oficiu pe cei ce au drept a intra în liste, dar și pe cei cari le arată ei că au drept, unde numai pot fi resping.

Avem știri din mai multe locuri din comitat, că numărul alegătorilor nu că să fi sporit prin conscrierea ce o făcără comisiile zilele astea, dar el a scăzut! Căci se pare a fi poruncă ascunsă, a scurta pe cât se șe poate pe Români de dreptul lor! Căci altfel pe satrapii de până acum îi amenință schimbarea situațiilor!

Chiar aici în Orăștie, sub ochii nostri, comisia de conscriere a dat o probă brutală de călcare a dreptului alegătorilor români: Vre-o 60 de Români din Pricaz prin comasație au pământurile în hotarul Orăștiei, și după lege (vezi punct 3, lit. b. din îndrumările date de dl Dr. Vlad), ei au drept a figura pe lista alegătorilor la Orăștie. Pân'acum nu i-a luminat nimeni asupra acestui drept al lor. Acum însă li-s'au trimis explicări din Orăștie și ei îndată au subscris toți o cerere în scris, cătră comisia de conscriere a Orașului nostru, și au prezentat la timp cererea, rugându-se să fie luați în lista orășenilor, — dar comisia în chip absolutistic și extrem de abusiv, a respins simplu și brusca cererea legală a Românilor din Pricaz!

Și cu câți și pe câte locuri s'a făcut așa!

Noi însă nu vom lăsa lucrul într'atâta. Să va da recurs (reclamație) la comisia centrală a comitatului, și dacă nici ea, pe baza documentelor ce se vor alătura, nu ar lua în listă pe cei 60 de nedreptățiți, vom duce lucrul la Curie, cerend să întrevină ea pentru a să cinsti legea de micii satrapii de printre noi!

Toți câți, prin sate ori orașe, au fost în același fel nedreptățiți, să ne ceară povață, că li-o dăm bucurous, și să nu lase lucrul mort.

Nu e iertat să ne lăsam mereu batjocoriti de niște țifindari pécatoși de îndrăsneți în abusul de slujba lor!

Din „Drapelul“

Multe s'au vorbit și scris la noi în jurul organizării noastre naționale. Dacă am aduna la un loc toate proiectele și planurile de organizare, câte s'au elaborat la noi dela 1868 încoace, am rămânea îngroziți vèzënd cătă însuflețire, cât zel și câtă muncă s'a pierdut în teoretisări și ce puțină ispravă practică s'a făcut.

Linianentele generale ale organizării noastre sunt date prin principiul conservării și dezvoltării naționale, și în privința aceasta putem fi pe deplin mulțumiți de poporul nostru, care conștient de originea sa și de naționalitatea sa, ține neclintit la conservarea sa națională și este dornic de dezvoltare în spirit național.

Basa organizării noastre este deci dată de împrejurări. Și ar fi lucru zadarnic a căuta altă basă de organizare, precum zadarnice sunt tendențele guvernului de a ne lipsi prin ordonanțe și pedepse polițiale, de această basă firească a întregii noastre vieți publice și private.

Greșala s'a făcut la noi în planurile detaliate de organizare și se mai face și astăzi, când — apreciând cu desăvârșire fals situațiunea și puterea noastră — ne lăsam seduși de exemple străine, cari nu se potrivesc la noi și cari impun o organizare de sus în jos.

Astfel de organizări se pot face la popoare, cari dispun de centre puternice, din care pornește — așa zicend — întreaga viață politică, economică și culturală.

Noi n'avem astfel de centre. Nici un oraș mai de seamă al țării nu este în mâinile noastre. Puterea noastră zace în populațiunea noastră rurală, în satele noastre.

Sibiul, Clujul, Brașovul, Aradul, Timișoara ect. ect. sunt orașe, cari stau în inima populațiunei puternice românești, dar orașele înseși sunt în mâni străine, dacă nu chiar ostile intereselor vitale de esistență ale poporului nostru.

Orașele sunt centrele vieții comerciale și industriale, ear noi suntem popor agricol. Inceputurile noastre de viață comercială și industrială sunt prea slabe încă, decât să ne putem chiar și gândi deocamdată la cucurirea orașelor din mijlocul nostru, deși tot trebuințele poporului nostru creează condițiile de esistență și dezvoltare ale acestor orașe, pe cari politica de stat le exploatează contra intereselor vitale ale populațiunei noastre.

De aici urmează, că noi trebuie să dăm cu mult mai mare atențiune vieții

publice dela sate și să căutam tocmai în aceasta punctul fics al organizării noastre.

Poporul nostru dela sate își mistue puterile în luptele electorale de colorit local, la alegerile de preot, învătător și primar, ear la toate celelalte acte publice este peste tot, considerat ca stafagiu, sau material bun pentru cei-ce dirig trebile dela masa verde.

Până astăzi nimeni nu s'a interesat în mod eficace de educațiunea politică a poporului nostru și în afacerile de interes mai general, ear de afacerile locale s'au interesat numai cei-ce au urmărit scopuri particulare. Escepțiile întăresc regula.

Deja la alegerile pentru sinoade, pentru congregațiunile comitatense ect. a rămas în cele mai multe părți ale țării poporul fără busolă, fără înțelegere, că la ce îi pot fi bune aceste alegeri.

Și aici nu poporul este de vină, ci așa ziii lui fruntași! Cei mai mulți, cari »se lasă aleși« pentru aceste corporațiuni, consideră »mandatul« primit în »forme« constituționale, drept o distincție de paradă, dar nu ca mândat adevărat, care împune datorințe publice. Și după-ce aceste »mandate formale« se obțin mai ușor prin pretinția cu cei puternici, iarși n'avem să ne mirăm dacă vedem, că cei »aleși« caută după putință să fie pe placul stăpânirii.

Credem, că nu e de trebuință a aduce exemple. Este suficient a arunca o privire în jurul nostru. Vedem deputați sinodali, cari nici nu-și cunosc cercul. Vedem membri congregaționali, cari vin numai când pot face pe placul »domnilor«.

Dar mai vedem ceva! Și aici zace răul! Vedem, că se tocește priceperea și interesul poporului pentru aceste alegeri, despre cari azi-mâne nici nu mai știe la ce sunt bune, căci în așa ziii sei »representanți« nu vede mandatarii voinței sale afirmate în mod legal și în spirit constituțional!

În loc să facem educațiune cu poporul, ca să pătrundă în spiritul și valoarea constituțiunei, tocim și nimicim chiar și germenele priceperii pentru viața constituțională în poporul nostru, care de altfel este predispus pentru afirmarea constituțională a voinței sale. Vedem doar cu cât zel și interes participă poporul la alegerile comunale și locale bisericesti.

De ce se nu înțeleagă poporul nostru tot atât de bine rostul alegerilor pentru congregațiune, sinodale și, când va fi timpul, dietale, precum înțelege astăzi rostul alegerilor comunale și locale bisericesti?

Datoria noastră, a tuturor fruntașilor, este, ca să dezvoltăm interesul și priceperea poporului pentru drepturile sale constituționale, nu numai pe cale teoretică, ci și prin faptul, că dovedim »alegătorilor« valoarea și importanța acelu mandatar, pentru cei din a căror voință se obține.

Atunci se va da dela sine forma organizațiunei naționale și atunci trebuie să se pună capăt sistemului nenorocit de astăzi, când mandatarii lucrează contra intereselor vitale ale mandanților!

Instrucțiuni,

privitoare la rectificarea listelor electorale

Până la 15 Maiu listele electorale stau puse spre vederea tuturor; în orașe și în comunele mari la primărie, ear' pentru comunele mici la cancelaria notarială!

Comisiunea centrală.

În fiecare comitat, și în fiecare oraș care alege deputat, să formează o comisiune centrală pentru compunerea și verificarea listei alegătorilor, (tot comisia asta are și conducerea alegerilor de deputați dietali). Președintele acestei comisiuni e întâiul funcționar al comitatului sau orășenesc (vicecomitele, primarul), sau locțiitorul legal al acestuia.

Reclamări în contra listei.

Comisiunea centrală cercetează, în ședințele ce ține zilnic, listele alcătuite de comisile de conscriere, le întregeste pe basa datelor ce-i stau la îndemână și compune lista provisoră a alegătorilor, după modelul dat de ministrul de interne, deosebit pentru fiecare comună din cerc, în șir alfabetic. (În orașele, cari au mai multe cercuri, lista se compune separat pentru fiecare cerc).

Lista asta provisoră a alegătorilor din cerc, împreună cu lista celor șterși, se pune spre vedere publică în locul unde e comisiunea centrală.

Lista orașului sau comunei, se pune deasemenea, împreună cu lista celor șterși, în oraș, în comună sau la notariat.

Spre acest scop comisiunea centrală trimite fiecăruia oraș, fiecărei comune mari și fiecăruia notariat, un al doilea exemplar al listei alegătorilor, ca s'o pună adecă spre vederea celor pe cari îi privește. Cu acest prilej dă și o publicațiune în limba statului și în celelalte limbi întrebuițate în cerc, în care e de a se spune, că unde și în ce timp se va pune spre vedere publică lista provisoră!, mai departe că în contra acestei liste se pot înainta reclamarăi (în înțelesul ș-lui 44 din legea electorală), reclamările încă le poate lua în privire ori-cine, și la aceste reclamări, dacă le află de nedrepte, ori-cine poate înainta cu ele de-odată, observații lămuritoare pentru comisia centrală care le va judeca, și, spune publicația, că reclamările și observările în câtă vreme și unde se pot înainta?

Primăria e datoare a aduce la cunoștință această publicațiune în modul obicinuit în comună, în scris ori cu doba. E datoare a pune spre vedere publică, în zilele hotărâte, dela orele 8—12 listele și reclamarile înaintate, și anume în orașe și în comunele mari, la casa comunei, ear' pentru comunele mici, la cancelaria notarului.

În decursul acestui timp ori-cine le poate vedea, fiind de față un membru al primăriei, ear' după

amiaz dela orele 2—6, poate lua copie de pe ele.

In contra listei ori-cine poate reclama pentru persoana sa. Afară de aceea fiecare are drept a reclama contra listei pentru ori-care luare sau ștergere nedreaptă în acel cerc, de care se ține comuna, în care el e luat în listă.

Reclamarile sunt de a se înainta în scris. Intr'o scrioare poate fi cuprinsă reclamarea pentru mai multe persoane. Celui-ce reclamează trebuie să i-se dea, la cerere, revers despre reclamație.

Terminul de a înainta reclamarile, sunt cele 15 zile ce urmează după punerea spre vedere publică a listei.

Reclamarile le poate vedea ori-cine, și în cele 10 zile următoare poate da la ele observări în scris ori-care alegător îndreptățit a reclama. Observările sunt de a se da deosebit pentru fiecare reclamație.

Reclamarile, și observările făcute la ele, sunt de a se înainta, cu documentele de lipsă, la primăria orașului sau comunei, ear' în comune mici la notariat.

Primăria e datoare a scrie reclamarile și observațiile în șir într'un protocol deosebit și a le trimite comisiei centrale, împreună cu protocolul, numai decât după trecerea termenului, sau a face raport, că nu s'au înaintat reclamarile.

Comisiunea centrală e datoare ca cel mult în 5 Maii să pună lista alegătorilor spre vedere publică. *Reclamațiile se pot da din 5 până în 15 Maii, ear' observațiile din 16—25 Maii.*

Comisiunea centrală trebuie să și isprăvească procedura până în 1 Septembrie, când se înaintează apelețiile la Curie.

(In numărul viitor vom da mostre de reclamarile contra lăsarilor pe nedrept din listă ori a luării culpa pe nedrept în aceea.

Portrete electorale.

V.

Ca om cucernic ce sunt, răsfoit'am în zilele mele cartea sfântă a sfinților vieți: „Vieța sfinților“.

Și găsit-am acolo pe curiosul părinte monah, pe care Dumnezeu l'a înălțat, din mila lui, și oamenii l'au trecut între sfinți, pentru-că mult și-a iubit biserica hrănitore a sufletului, și cinului călugăresc fost-a fost o pozoabă, cu tăcuta, și prin tăcere vorbitoarea sa credință: curiosul Pahomie.

Pahomie?

Și plecând dintr'o beotiană Bogșă, ajuns-a Pahomie stâlpinic și stâlpin unii așezământ în Canaanul Egiptului... .

Dar' lumea de azi, vezi, iubite cetitor, se trece, pestrece și întrece!

Astăzi din Egipt avem mumii. Ear' din Bogșele Canaanului țării ungurești, статисти guvernamentali... Și, curat, — că numai câte-o alegere ca cea dela Nădlac poate să dea câte-unei „reincarnăriuni“ glas:

— Eu sunt sluga stăpânului meu Tisza; aveți milă de mine, de pânea și slujba mea, și miluiți pe Hász cu votul vostru!

Și Românașii nu vor să înțeleagă glasul sibilinic.

O, Pahomie, Pahomie!...

D'apoi dacă Pahomie n'a fost notar în Nădlac, nu și-a putut agonisi „albișori“ pentru zile negre și

nici norocul nu l'a slugit ca pe orice muscal, — ce să-i faci?

Să-l ierți?

„Mărturisirea păcatului e ușurarea boalei“.

Și de aceea, ...mă mărturisesc și umilit subscrisul în aceste coloane, — și mă va ierta Dumnezeu, când de scârbă nu pot zice nici un cuvânt despre Ioan Russu.

* *

Iartă, Doamne pe cei-ce încep să se îndoiască!...

...Mi-se înșeninează gândul. Mi-se înșeninează, când imi aduc aminte de Varga. Ce notar înș cuminte, ce român bun, ce naționalist! — să-l cauți păreche între notarșii pensionați din Nădlac.

Așa om, da, înțeleg, nu mai este un al doilea în Socodor!

Palpitând de emoție și preocupat până la infinit de „onoarea națională“ a Românilor, simpaticul socodorean găsește soluția problemei: Ce să facă Românii, după-ce au fost trasi pe sfoară, după-ce nu pot vota pentru candidatul lor, pentru-că nu a fost prezentată la vreme candidarea?

Ce să facă?

Eată soluția: „Să votăm toți cu guvernul!“

Cât de genial!...

Numai una mi-e teamă și anume: mi-e frică să nu fie plagiată această teorie după Pahomie. Gyuri din diéta, după Jozi din casa magnaților, și alți celebri cerberai ai „ideei de stat“ din trecut și prezent... .

Dar' ori-cum ar fi, — se... tr...

* *

— Să trăiască!
— Bravo! Hurrah pasivitatea!
— Jos activiștii!
— „Abzug“!
— Chelner! Inc'un Törley-talismán la ghiată.

— Da, mă rog.
— Ce Vlad? Mă, pe mine dacă nu mă bucta la matură din două studii, aș putea fi azi deputat... .

— Trăiască pasivitatea!
— Hurrah!
— Ascultați, mă...
— Nem hozza már egyszer azt a „szipanyert“?

— Vine, mă rog, a zonnal.
— Mă, io când am fost în clasa cincia gimnasială știam mai multă politică.

— Eu am fost contra „Memorandului“...

— Trăiască căderea activiștilor!
— Hurrah, hurrah, hurrah!

— Bine-mi pare, mă, că o păți Suci... .

— Inc'un pahar!
— Chelner, két üveggel!

Iubite cetitor! Aceasta este a noastră „jeunesse d'auré“ din Martirenstadt.

(Fine.)

Onufrie.

Din România.

Noul tarif vamal român.

In diéta României se poartă acum o pătimașe luptă în jurul planului de lege despre noul tarif de vamă la hotarele țerii, pe mărfurile ce vin din afară. Ori mai bine zis, se poartă o aprinsă luptă de partid, arătată publicului ca luptă în jurul noului tarif vamal. Și arată ea ei așa, e cuceritoare, după-ce pentru puține chestii legislative e asigurată atăta interes, și de puține chestii sunt legate atâtea interese private — ca tocmai de un nou tarif vamal. Căci ori-cum ar fi acela alcătuit — pentru moment el schimbă stările de lucruri de până aci și pe nevrute jignește sau spriginește interese private. Chestiunea este însă mult prea însemnată, decât să nu se facă o mare greșală, când ar

fi judecată prin ochelari de partid sau de interese singurate.

Lupta în jurul noului tarif vamal român, trebuie să fie aprinsă, pentru-că e vorba de stabilirea unui principiu economic de cea mai mare însemnatate. Și anume: ce e mai potrivit pentru vieța economică a României: protecționismul industrial sau liber schimbismul general? Adecă: mai bine poate înainta economia României dacă industria țerii se spriginește cu toate mijloacele, chiar și prin punerea de vămi grozave pe produsele industriilor din alte țeri, ori apoi să se dea mâna slobodă concurenței — pe întreg terenul economic?

Și unii și alții dintre spriginitorii acestor două tactice economice — au argumente puternice. Și tocmai de aceea învingerea e greu de câștigat.

Războiul.

**Mare nenorocire pentru Ruși.
Macarov, comandatul marinei,
mort!**

Statul major de marină, inecat.

Grea lovitură a sorții a isbit pe Ruși în 13 Aprilie, înaintea Port-Arthurului:

Corabia cea dintâi a lor, numită „Petropavlovsk“ (Petru-Pavel), pe care se afla generalisimul de marină Macarov cu marele Duce Cyirill, fratele Țarului, și întregul lor stat major, a fost zdrobită și scufundată, potopindu-se însuși Macarov și statul seu major aflat pe corabie, și nescăpând decât Marele Duce Cyirill cu 2—3 ofițeri și 32 soldați, din cele 600 de inși ce au fost pe corabie!

La Petersburg știrea a căzut ca o bombă de dinamită! Căci Macarov era cel mai cu văz general de marină rus, și el a fost trimis numai acum pe câmpul de război, anume ca să iee comanda, doar schimbă cumva el soartea luptei pe apă, până-aci atât de fără noroc. Și iată-l: abia ajuns acolo, și nimicit cu toți ofițerii înalți din jurul seu!

Lucrul s'a întâmplat așa, că Mercuri în 12 Aprilie seara, pe la 10 ore, după orologiul dela noi, iar după cel de-acolo era 1 Aprilie, 7 ore dimineața, — Japonzii au atacat de nou portul rusesc dela Port-Arthur, dar' au trimis numai câteva corăbii să atace. Macarov, comandantul suprem al marinei, a dat atunci poruncă, ca întregă flota rusească din port, toate corăbiile, să iasă din adăposturile portului, în largul mării în linie de foc, și să iee la goană pe cele japoneze! El se așezase cu a lui corabie mare la mijloc, cu steagul admiralității pe ea, (steagul care atăta că acolo e comandantul cu sfetnicia sei, dela care să trimit poruncile). Corăbiile japoneze s'au tras atunci înapoi, de au lăsat pe cele rusești să iese după ele în largul apelor, dar' de-odată Rușii ved că vine încă o grupă întregă de corăbii japoneze, fiind acum de toate vre-o 30, deci cu mult mai multe și mai tari ca ale Rușilor! Atunci Macarov a dat semn și poruncă de retragere înapoi în port, unde pot sta scutite prin întăriți, — dar' această retragere i-a fost cea din urmă poruncă și cea din urmă mișcare: abia a înaintat câteva și de-odată o isbitură puternică venind ca din iad îi lovește corabia în fund și o zdrobește, sfărâmandu-o și scufundându-o, și trăgând în mormântul de

ape pe însuși Macarov cu soții de luptă, și numai ca prin minune fratele Țarului, Cyirill, cu 2—3 ofițeri și 32 matrozi au scăpat cu viață, dar' toți răniți și aceștia, unii mai ușor alții mai greu, de dinamita ce le sfărâmasse și țândărise corabia!

Unele știri spun, că corabia a dat peste o așa zisă: „mină submarine“, un fel de cursă diavolești ce se pun corăbiilor în cale pe sub apă: e dinamită puternică așezată în un cazan ce plutește sub fața apei, și de care lovindu-se o corabie ce trece pe acolo, il aprinde și dinamita o zdrobește îndată, zvârlindu-o în văzduh și scufundându-o apoi!

Alte știri însă spun, și asta poate fi mai adevărat, că corabia lui Macarov a fost nimicită de un torpilor japonez, (corabie anume făcută pentru spart pe din jos alte corăbii: ea merge nevăzută pe sub apă până sub corabia dușmană, acolo dă în fundul ei o descărcătură de tun și dinamit și o nimicește, în vreme-ce ea e isbită în lături și fuge sănătoasă).

La curtea ruscă e întristare mare, căci de Macarov erau lezate toate nădejile unei întoarceri spre bine a luptei pe apă, iar acum chiar el, cu oamenii din jurul seu și cu planurile sale de luptă, — s'a potopit.

Lucrul acesta dă grozav curagiu japonezilor, iar pe soldații ruși îi desnădăduște, încât e mare întrebare de nu vor mânca în urmă bătăea și pe uscat, cum pe mare sunt ca și nimiciți.

Coba rea pentru Rusia e și faptul, că Chinezii se pregătesc și ei tot mai mult a-i ataca. Mulțime de trupe chineze se adună spre hotarele Mandciuriei, unde sunt armatele rusești, și chinezii au printre ei tot ofițeri isteți japonezi ca instructori. Așa că Rusia se va trezi și pe uscat cu o lume întreagă răsculată ei în cap!

Fabricile de fer ale statului, în vânzare?

Crisa economică de pe la anii 1860 a îndemnat statul să se gândească și la acțiuni prin care să se dea un imboid oare-care împământării și apoi dezvoltării industriei. Pe atunci și statul nostru avea câțiva bărbați conducători, care nu se nutreau numai cu gărgăunii șovinismului — ca cei din zilele noastre.

Una dintre cele mai însemnate acțiuni pentru încurajarea industriei mari, a făcut-o statul prin cumpărarea celor mai mari fabrici și turnătorii de fer. Prin o adaptare modernă și prin mărirea capitalului pus la îndemâna fabricelor de fer — în curând s'a ajuns, ca Ungaria să aibă o respectabilă industrie de fer, care la rândul seu a hrănit o mulțime de alți rami industriali.

Bărbații cumpeniți pornitori ai lucrului, și-au dat însă rînd pe rînd locurile la oamenii noi ajunși la putere, cărora nu le-a trebuit mult ca să aducă aproape de povârnișul ruinei și industria de fer a Ungariei. Cei din zilele noastre n'au mai ținut seamă de scopul întemeietorilor, ci în loc să lucreze, ca să spriginească industria, s'au trezit că lucră așa fel, încât fabricile de fer ale statului fac cea mai păgubitoare concurență industriei de fer private și peste tot economiei private.

Fabricile și turnătorii de fier, ce sunt ale privaților sau societăților private — a-zi abia se mai pot ține în lucrare! De căștiguri abia poate fi vorba, căci statul cu fabricile sale, le face cea mai strașnică concurență, ca cel mai strașnic inamic. Și pentru-ce?

Pentru-ca un capital de 80—100 milioane ce-l are statul înțelenit în fabricile sale de fier — se aducă la an, după cea mai nouă socoteală a lor, un ridicol câștig de 961 mii coroane — adecă abia 1 1/2% a capitalului investit! Și, e de însemnat, că și acest ridicol profit se scoate numai pe lângă cele mai întinse favoruri, ce și-le dă statul șie-și.

Că profitul e atât de neînsemnat, față de uriașul capital și de enorma circulație — se poate de altfel ușor înțelege, — dar' cu atât mai greu se poate scuza.

Funcționarii aplicați la fabricile de stat, în virtutea rangului și titlilor ce li-se dau și apoi, mai pe sus de toate, în virtutea unguismului ce-l pozează, — se cred absolvați de orice muncă în interesul industriei țerii. Nici unuia nu-i trece prin minte să se privească de un angajat al unei întreprinderi industriale. Toți au fumuri de domnie burocratică, cu alurii șoviniste, și întrucât pot nu-și uită nici de propriile interese.

Fiecare se dă pe sine întâi și întâi de un campion al maghiarisării, când cei mai mulți abia știu ungurește, fiind aproape toți renegați.

Ținuturile, ce înconjură câte o fabrică de fier de a statului, din nefericire mai toate ținuturi locuite de naționalități, sunt mereu chinuite de acești slujbași de stat.

La rezultatul industriei și economic, nime nu se uită. Toți știu că statul are îngropate în fabricile sale de fier aproape 100 milioane, care abia aduc 1 1/2% câștig pe când statul plătește după banii investiți, ce-i are din imprumute câte 4%, dar' asta nu-i împiedecă pe drăguții slujbași să alcătuiască socofile de așa fel, ca — dela cel mai mic, până la cel mai mare, să primească an de an câte 60—100% tantieme după salariile și așa destul de bogate.

Încă vre-o câțiva ani pe povârnișul acesta și industria fierului în Ungaria e ajunsă la ruină. Și cu ea alte zeci de industrii mari și mici — se nimicesc!

Să pare însă că în cercurile conducătoare ale guvernamentului începe rînd pe rînd să prindă teren frica de nimicire. Și să gândească la măsuri de scăpare. Așa un frunțaș economist ungar, d-nul Matlekovits Sándor, a scris zilele aceste în gazeta de casă a lui Tisza István („Az Újság“) un prim articol, prin care pledează cu mult foc pentru vinderea fabricelor de fier, ce sunt în proprietatea și regia statului.

Noi credem că mai curând ori mai târziu se va și intrupa ideea sulevată de Matlekovits, și ținuturile locuite de naționalități și țeara întregă, va avea mai puțin slujbași de stat industriali — neindustriali, dar' șovinisti bolnavi.

Am remarcat acestea — ca o dovadă mai mult, că dreptatea e pe partea noastră, când spunem că statul, prin faptul, că și pe terenul curat economic face politică șovinistă, numai apropie ruina.

Vasile C. Osvăd.

Corespondență

Din Zarand.

Sinodul protopresbiteral.

Brad, Aprilie 1904.

Onor. Redacțiune!

În 12 și 14 Martie n. s'a ținut la Brad sinodul protopopesc al tractului Zarand, despre care v' am scris mic raport, extras din însuși raportul oficios al protopresbiterului către sinod și din protocolul oficios al sinodului, deci prezentând datele cele adevărate.

Fiind de față la ședința întâie 13 membri, la a doua 19 (din 36), președintele, protpresb. V. Dămian, a deschis sinodul cu cuvinte bine potrivite, și după verificarea unor membri nou aleși, a prezentat raportul protopopesc despre starea tractului în 1903.

Din acela reese, că: au intrat la of. prot. 907 acte, toate resolve, afară de 18; au fost 6 procese de despărțire, toate resolve; conferența preoțească n'a putut fi ținută în 1903, din cauza de boală a protopresbiterului, dar' va convocată extraordinar în 1904; comit. protopesc a ținut 1 ședință; parochiile din tract (51) au fost toate visitate, și în toate, afară de 9, s'a făcut scontrarea cassei bisericești, s'a revidat jurnalul, archiva, școala; în 9 locuri nu s'au putut face scontrările, ori pentru-că lipseau epitropii, ori că nu era jurnalul în ordine; în școli, ca și în biserici, curățenia lasă mult de dorit, la ce, cei chemați au fost îndrumați; odoare și cărți bis. se află în toate bisericile, pe cât e de lipsă; cimiteriile însă nu s'au în ordine și curățenia care s'ar cădea, și cei chemați au fost îndrumați de nou a le ținea în ordine mai bună; și; peste tot, ori-ce scaderi a aflat, protopresb. a dat îndrumările de lipsă și ordine a fi înlăturate, făcând responsabili pe cei chemați, pentru neîmplinirea lor!

Conclusele sinodului ord. din 1903. s'au executat toate. S'a stăruit mult ca posturile învățătoarești să fie ocupate cu persoane cualificate și în mod definitiv, s'au și scris în acest scop 16 concurse; în 10 locuri au și concurat inv. cualificați, dar' numai 3 comune (Bulzești, Cebea, Mesteacăn) au voit să aleagă definitiv, celelalte nicidecât n'au voit, ci numai provisor pe 1 an de probă, ori peste tot numai provisor. Protopresbiterul s'a împotrivit acestor porniri necorecte și în 2 locuri a și reușit a introduce, din ordinul consistorului, contra voinței mulțimei, inv. cualificați definitiv.

La examenele de vară s'a introdus sistemul de a fi trimiși să iee parte mai mulți inv. din cei mai buni, în toate comunele, și să se facă observări asupra rezultatelor, iar în intrunirea gen. a inv., la examenul de încheiere în Brad, se-și prezintă tuturor observările asupra celor văzute pe la diferitele școli.

Incasarea pretensiunilor fondului protopopesc merge încet și anevoe.

Sinodul a luat toate acestea la cunoștință cu aprobare, și cerând să se stăruie și mai departe pentru ordinea remarcată în raport, atât în biserică, cât și în școală. Iar fiindcă a ajuns la știrea sinodului, că societate de mine „12 Apostoli“ din Ru d'a, silește pe oamenii noștri ce lucrează acolo, a plătit contribuție pentru susținerea școlaii streine susținută de acea societate, și le detrage ea acele contribuții și-i îndeamnă a nu mai plăti și pentru școala lor confes. română, — sinodul reacearcă oficiile par. pe care le privește, să raporteze despre ori-ce cas special și să protesteze la organele administrative și la instanțele mai înalte contra acestor prevaricații

nelegiuite a numitei societății, vătămătoare pentru autonomia bisericii noastre.

Soc. „Crișana“ a dăruit 400 cor. fondului tractual. Sinodul îi aduce mulțumită.

Pentru regularea pretensiunilor tractului față de parochii 1884 cor. față de particulari 3692 cor., total peste 5000 cor., s'a hotărât provocarea prin avocat, apoi incassarea în calea legii, ca tractul să-și poată și el plăti datoria de 5000 cor. ce-l apasă dela cumpărarea cassei protopresbiterale. După depararea datoriei de pe casele protopresb. se va da protopresbiterului cuartir liber.

(Va urma.)

Concertul

Popovici-Dima în Oraștie.

Martți în 12 a. l. c. conform anunțului și programei, publicate în „Libertatea“, s'a dat mult doritul concert arangiat de artiștii noștri *Dimitrie Popovici, D-na Maria Dima și George Dima.*

Publicul dornic de a pretrece o seară în sferă mai înalte, într-o lume mai ideală, s'a prezentat din loc și din depărtare într'un mod mulțumitor.

Inteligința română și streină împodobeau sala dela „Transilvania“, poporul și meseriașii noștri însă, de astă dată au fost cam slab reprezentați. Causa? nu se știe și nici că întru în cercetarea ei, fiindu-mi scopul de a face o mică dare de seama asupra concertului însuși.

Ca să nu las pe on. cetitori prea mult în așteptarea concluziunii ce aș trage din espunerea pe rind a prestațiilor fie-cărui artist, anticipez, că totul a fost un deliciu, totul perfect, totul o mândrie națională!

Acel Popovici, care a cucerit cu cântul său o lume întreagă, care se preumblă cu glasul său dela cele mai profunde tonuri până la cele mai înalte ce un bariton le poate ajunge, și aceasta cu o ușurătate așa de mare, încât abia-l poți urmări cu auzul, acel Popovici m'e va scusa, dacă eu nu aflu cuvinte destul de potrivite pentru a-l glorifica. Este prea mare, ca condeiul meu să-l poată descrie!

Deacă însă on. cetitor vrea totuși să vadă impresiile lăsate în sufletul meu — apoi eată oglinda palidă, din care se reflectează următoarele constatări: Cântăreț perfect, dramatic perfect, presentă răpitoare, african ce te'nspăimântă și doinitor cum rari Români! (Aplausele parcă și acum le mai aud).

Doamna Maria Dima a cântat la noi pentru prima dată și nu fără cuvânt a fost distinsă de M. S. regina României, căci posedo o voce voluminoasă și plăcută — ear ce privește școala, e destul să știi că și-a avut de măstru pe soțul d-sale G. Dima. Un lucru mi s'a părut mie nu tocmai bine ales și anume: Piesele cântate nu au imbiat Dnei Dima ocașiunea de a-și arăta vocea în toată estensiunea ei, fiind ele ținute cam tot la aceeași distanță în scară. Ce privește predarea și ținuta, a fost la culme și impunea. Tinerimea noastră a răsplătit, prelungă aplausele publicului, și cu un buchet frumos cu puternică fundă tricolor.

Ce să zic de D-l Dima? Mai toți cunoaștem pe acest Rubinstein românesc, care prelungă că e un dirigent neîntrecut, un compositor mult apreciat, dar apoi la acompaniare te face să crezi că acuși uită pe cântăreț în jocul său minunat pe tastele instrumentului său și mă prind că la acompaniarea baladei din op. „Africa“ nu știu ce să-i fi făcut și nu te-ar fi simțit, atât era de aprofundat în greaua acompaniare! Și apoi să

mai zică cineva că trocarii (nu toți) nu sunt oameni cu „reson“ când vreau să-l sufle de lângă Tâmpa! „O tempora“!

Și acum st. cetitor ești mulțumit cu rezultatul recensiunii mele?

Cred că ba!

Atunci te rog, ca altă dată să vii în persoană să-i ascuți și să nu aștepti să-ți petreci numai cetind cu ochii — ci să participi cu toate simțurile tale și te asigur că vei avea, ca și mine, momente rari de deliciu sufletesc și mândrie națională.

Concertului i-a urmat jocul arangiat de tinerime, care încă a fost animat și vesel ca toate petecerile românești și a cărui foc abia s'a stins pe la 8 ceasuri din zi!...

Încă la mulți ani și cât de des!!!

Tot eu.

NOUTĂȚI

Cine să fie vicișpan? Iată întrebarea care ține mereu încordată pe matadorii dela comitatul nostru. Acum aflăm, că fișpanul pentru a limpezi odată chestia și a da oare-cum direcție lucrurilor ca să se știe încotro să se țină și cei mulți cari nu-s prea orientați, — va conchema pe 21 Aprilie la Deva o consfătuire în cerc restrâns. Va invita vre-o 70 de membrii marcanți ai congregației și acolo se va cam dărâma soartea că Pogány să fie ori Török? Că numai între acestia doi e lupta și în jurul lor se fac corteșiri, cât iertate, cât neiertate.

Congregația ordinară care va îndeplini apoi alegerea însăși, se va ținea în a doua jumătate a lunii Maiu.

Jertfa Iaponezilor. O foaie japoneză aduce știrea, că făcându-se în țeară subscrieri de ajutoare pentru copierea cheltuelilor marelui lor războiu, toată lumea grăbește a svrlri pe altarul patriei atâta cât îi iartă puterile. Pildă înaltă de patriotism și jertfă pentru neam au dat doi baroni japonezi Mizui și Ivasoki, cari ei singuri au subscriu câte 50 milioane cor. ajutor la cheltuelile războiului! Slujbașii țării toți dau 5—10—20 procente din plățile lor, — ceea-ce face ear' milioane pe lună. Un marchis a trimis două lazi mari de aur! Și alții asemenea. Iată ce face adevărata însuflețire!

Ticăloasa rachie duce la prostie, și pe urmă la robie. Un anume Ioan Muntean bând în putica lui Nussbaum din Piski, odată 'i-s'a părut că acela nu 'i-a umplut destul de bine »ponțierul« și a început la ceartă cu jidovul. Un alt Jidov, Rosenzweig sărind în ajutorul celui alt, Muntean în beție a scos brișca și a împlântat-o în coastele lui Rozenzweig, care zace acum bolnav, ear' omul prost va zăcea și mai mult în temniță.

Procesul foii „Poporul Român“. În Sâmbata Paștilor s'a pertractat la Budapesta procesul d-lui Dimitrie Birăuțiu, redactor al »Poporului Român« pentru 2 articoli politici apăruți în ziarul său, care nu este ziar politic. Apărătorul acusatului a fost dl Dr. Emil Babeș. Tribunalul 'l-a pedepsit pe acusat la 60 cor. Procurorul a anunțat apelație.

Numire. Dl Dr. V. Traian Frențiu, notar consist. la Lugoj, a fost numit administrator parochial gr-cat. al Oraștiei, cum și a protopopiatului Cujirului, în locul protopr. Iuliu Rațiu, care e bolnav de mai mult timp. Dl Dr. Frențiu a sosit pe sârbători la Oraștie unde 'și-a început funcțiunea.

Krüger și Steyn, cei doi președinți ale celor două nenorocite republici bure, sunt amândoi bolnavi, cel dintâiu în Mentone, al doilea în Cannes. Când era sănătos, Steyn mergea mai adeseori de cerceta pe colegul său Krüger, acum însă zac unul departe de altul și abia având nădejde a se vedea sănătoși pe lumea aceasta.

Memorandumul teologilor. Precum aflăm mai amănunțit, Memorandumul pe care clericii din Sibiu 'l-au înaintat la Sinodul arhidieceșan, cuprinde 12 puncte, prin cari e rugat Sinodul ca să îndrumeze consistorul arhidieceșan, să se țină de dispozițiile prescise în Regulamentul seminarial, atât cu privire la primirea teologilor în seminar, cât și cu privire la instituirea de preoți. Să nu se mai primească pentru această carieră decât tineri maturisanți, și numai câte 30 în cursul l., și să nu mai fie primiți de aceia cari și-au făcut dubioasele lor studii pe la Rákospalota... — Cu privire la întreținerea lor în seminar, nu s'au ridicat în Memorandum nici o plâsoare, fiind clericii altfel mulțumiți de actuala conducere a seminarului.

Cum a încheiat statul socotelile anului trecut? Fiindcă anul trecut s'a petrecut tot în *ex-lex* când oamenii nu erau datori a-și plăti dările de stat, ba prin Ungaria se făcea agitație mare că nici să nu plătească, — apoi o parte bună de popor n'a plătit. Urmarea a fost, că la sfîrșitul anului statul strînse din dări și venit 1.028.288.813 cor., și cheltuiete 1.079.652.240 cor., deci a încheiat anul cu o pierdere de 51 milioane cor. E drept că are de a le căpăta din dări restante, dar până a le căpăta rămâne gol în cassă cu atât și se perd cametele după acest capital și poate nici nu se mai poate scoate întreg.

Moarte. V'ed. Salomia Margita din Beriu, mama d-lui Dr. I. Margita, adv. în Geoagiu, a încetat din viață în 7 Aprilie n. în etate de 56 ani. Dumnezeu s'o odihnească în pace.

Fislogăbirul dela Iia, satrapul Goró, își va lua în curând un concediu mai lung, din cauze sanitare.

Răcoala în o temniță. Zilele acestea robii din temnița mare din Lemberg s'au răscolat. Au spart toate ferestrelor și cu mobilele ce aveau au început a bate ușile și le spargă. Au trebuit să aducă îndată miliție, care să facă liniște amenințând de a trage gloanțe în cei-ce nu se vor supune.

Ca la noi, nicăiri.

Un om pensionat pentru neputința sa ca notar în un sat, — poate trece ca senator la un Oraș!

Ziarul »Hunyad.« din Deva, dând în Nrul. seu dela 10 Aprilie raport despre ședința din urmă (8 April) a comitetului fondului de pensionare a notarilor din comitatul Hunedoarei, are între altele și următoarea știre:

»Alexandru Szász, not. în Balomir, a înaintat rugare ca să fie pensionat. Având în vedere că și-a adevărat cu atestat medical neputința sa de a mai lucra, i-se votează pensiunea după cei 13 ani de slujbă«.

Noi știm că dl Alexandru Szász este de fapt om bolnav, și mai ales când o dovedește și cu atestat dela medic — trebuie ca chiar dela medicul oficios comitatens — apoi nu numai noi, dar și d-sa însuși trebuie să creadă că e bolnav, căci nu ne putem închipui să fi decăzut la noi stările de lucruri până acolo, ca medic oficios să dea atestat fals, contra adevărului și contra jurământului său. Asta nu poate fi!

Prin urmare dl Alexandru Szász e declarat și oficios, (aceea ce toți câți îl cunosc o știu și o v'ed bine) — de bolnav, care nu mai e în stare a purta nici slujba de notar în un sat.

Dar dl Szász a fost ales, nainte de asta cu acuși doi ani, de senator prim la orașul nostru Oraștie. Era deja și atunci bolnav. Și la alegerea dsale mulți au fost contra lui tocmai pentru cuvântul, că starea sănătății nu-i va da puțința a-și purta cu țaria de lipsă oficiul însemnat la care ar fi chemat, ci ne vom trezi numai cu o încurcătură, de care ne vom căi, prea târziu.

De atunci și până azi, cât a întârziat afacerea lui prin recursul dat la comitat, apoi la judecătoria administrativă contra alegerii, dl Szász se vede că a dat spre tot mai rău cu sănătatea, încât medicii îl declară azi *incapabil* de a mai purta slujba notă-rășească în sat.

Naște acum întrebarea foarte grea pentru orașul nostru, că mai poate el primi în slujbă pe un om trecut la pensie pentru neputința sa ca notar?

Primul senator la oraș, e doar locșitorul primarului, și dacă își face datorința, apoi are lucru destul! Cum și-l va împlini pe acela dl Szász în starea sa sanitară de acum, declarată ca destul de gravă, prin chiar medicii oficioși?

Una din două: Ori că dl Szász e de fapt așa de bolnav, că trebuie să se lase de munca grea a unui oficiu public, și atunci, în interesul sănătății proprii, trebuie să abzică dsa însuși de postul la care a fost ales la noi, ori că nu e așa de bolnav ca să nu mai poată purta o slujbă publică și atunci am rămânea uimiți de ușurătatea cu care s'a înscenat comedia pensionării dsale ca notar!

Căci aceea nu o putem noi admite, că oficiile cardinale la un oraș, se fie așa niște fleacuri de slujbe, pe care să le poată îndeplini și cei lăpădați din administrația comitatului pentru neputința lor, luând pentru aceasta plăți de câte 3000 cor. la an!

Dar e departe de noi să ne închipuim, că, fie dl Szász s'ar retrage de greul slujbei nouă, din pricina stării sale sanitare, fie că comunitatea orașului nostru va întreprinde ceva în această afacere! Nu. Dl Szász va veni, așa bolnav cum e, și va ocupa postul la orașul nostru, îl va încurca cum va pute și va zice că aici e de tot harnic de lucru, — doar nu în zadar trăim în țeara lui: *Ca la noi, chiar nicăirea!*

FEL DE FEL

Minuni din Pesta. Zău că. Nici în Londra, nici în Paris, nici în America, nu se pot oameni făli cu atâtea mișelii îndrăznețe, ca în drăguța de Budapesta. Aci s'au întemplat că au furat unui om o casă în-treagă! Stăpânul era dus peste vară, și niște mișei s'au apucat de i-au desfăcut casa și au cărat-o nu știu unde, și poliția i-a lăsat, crezând că domnul casei o rânduit așa. Tot în Pesta au furat pardoseala din o uliță acuși întreagă! Era pardosită cu caudrați de lemn, și o bandă de mișei s'a apucat de desfăcut ulița și de cărat lemnele ziua în amiază mare, chiar sub paza polițiștilor, care i-a lăsat crezând că dela stăpânirea orașului e porunca. Nici nu visau să fie cineva în stare să vie să ceară scutul poliției pentru a fura pardoseala orașului! Și altele ca'n povești.

Zilele astea au judecat la doi ani de robie grea pe un domn cu numele „Nagy Jenő Iacob“ care făcuse cele mai mai blâstamate înșelătorii sub titlul că e mijlocitor de căsătorii. Publicase prin foi, în țară și'n străinătate, că el are magazin întreg de femei, toate cu zestre de sute de mii ba și milionăre. Firește l'au năpădit cererile de pețițe, de nu le mai biruia. De pe toți trăgea cât putea, apoi îi minția cumva și-i dădea în plata Domnului. Pe unii îi mai și însura, că i-să nimerea să mai și aibă câte-o doritoare de a fi mireasă.

Cu un inginer din Mekkburg însă i-s'a înfundat. L'a făcut și pe acela

capră, dar în urmă a pățit-o și domnul Nagy! Li scrisese că are o parte cu un milion. I-a cerut fotografia, apoi i-a zis dute colo și colo, că ea vine să te vadă în persoană, dar nu vrea să ști că e ea. Odată l'a mănănt într'un oraș, odată într'altul, l'a purtat elefant nărod prin mai toată Europa, că vezi, așa erau launele milionării, să-l vadă colo, ba colo. Pe urmă i-a scris, că la milionărită nu-i plac urechile cele în formă de eventualu a inginerului, deci e gata cu tégul. Ingerul a făcut arătare asupra „mijlocitorului“ pentru că i-a luat pe nimic vre-o 300 marce și l'a băgat în cheltueli.

După el a urmat și hotelierul Döböczy din Eszék, care încă a arătat, că jupănu Nagy l'a prostit rău de tot. L-a chemat în Pesta, că să-l vadă candidata care are două sute de mii zestre. L-a dus în un hotel de frunte, și l'a pus la masă cu o slujnică oacheșă și gureșă, învățată ce rol se joacă, și cu o „mamă“ luată în arândă pe acea seară, tot învățată cum să se poarte. Și-a petrecut el binișor cu vorbăreața slujnică, au mers apoi la o cafenea elegantă, au luat ceva de mâncare, pe urmă câte-o înghețată. Când colo bogata lui mireasă iaca dragă că unge înghețata pe pită, ca untul... Atunci a văzut hotelierul, că el e făcut țap prost și batjocorit în chip blăstemat. A făcut și el arătare asupra lui Nagy (sigur a fost Iacob Grossz, dar s'a patriotizat, cum se recere acum...) care pe lângă că l'a batjocorit l'a și înșelat de câteva sute, pentru a-i da memunata întâlnire... Nagy a fost osândit la doi ani robie grea.

Acții „Geogeană“.

20 de acțiuni de-ale institutului „Geogeană“ se vând din mână liberă.

Adresa vânzătorului o dă administrația acestei foi.

Publicație de licitațiune.

Pentru repararea turnului din Folt, tractul Orăștiei, după planul și preliminarul aprobat de Prea Veneratul Consistor sub nr. 2713—1904 bis., și în conformitate cu dispozițiunea comitetului parochial din 15 Februarie a. c., prin aceasta se publică concurs cu termin până la 11/24 Aprilie a. c. pe lângă prețul de strigare de 1554 cor. 24 fil.

Intreprinzătorii doritori de a lua parte la licitațiune, sunt datorți a se insinua până la acel termen la oficiul parochial subsemnat, și au să dovedească îndreptățirea legală. Licitațiunea verbală se va ținea în Folt, Duminecă în 11/24 Aprilie la 3 ore d. a. la oficiul parochial, numai dacă până la 11/24 Aprilie doritorii să vor fi insinuat.

În ziua licitațiunii doritorii de a licita, au să depună vadiul de 10% 155 cor. bani gata. Celelalte condițiuni se pot lua dela oficiul parochial unde se află și planul și preliminarul.

Folt la 1/14 Aprilie 1904.

Oficiul parochial gr.-or.

Dionisiu Lula, Solomon Săbău,
par. preș. com. par. notar.

Editor și redactor responsabil Iulius V. Ioanovici.

Inștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onorabilului public, că în depositul meu se găsește

Bere „Dreher“ de Martie și malata

în sticle zilnic proaspet umplute, care pentru gustul seu plăcut și cuprinsul seu bogat, e tare răspândită.

Aceste beri nu sunt a să confunda cu berile bavareze de provincă, deschise ori negre, bock.

Doresc să atrag încă luarea aminte a Onor. Public asupra faptului, că mi-am câștigat dreptul exclusiv de a vinde

apa de masă „Borszék“

cea cu renume universal, pe teritoriul Orăștiei.

Comande atât pentru bere, cât și pentru apă, sunt a să adresa la depositul meu (Szászváros, Str. cetății 11-13)

Cu stimă

David Scharer.

1—6

Local

potrivit de

hotel sau prăvălie.

În piața de bucate din Brad se află de închiriat o foarte potrivită localitate pentru prăvălie ori pentru ospătărie sau hotel. — Are și licența de vânzare de beutură!

Cei-ce ar dori să o închirieze să se adreseze, cel mult până la 30 Aprilie 1904, la

Nicolau Obădeu,
proprietar, în Brad.

1—2

MOBILE IEFTINE!

Din cauza renovării casei și deci din lipsa de spațiu

vând

toate mobilele aflătoare în depositul meu, și anume:
pentru odăi de dormit, prânzitor, matt sau poleite!
Asemenea oglinzi, divanuri, scaune de trestie, etc.,

cu prețuri foarte ieftine!

Cu toată stima

Josef Lewitzky

Orăștie, Piața-mare Nr. 1.

3—3

„ARDELEANA“
Institut de credit și de economii
societate pe acții în Orăștie.

AVIS

Prin aceasta aducem la cunoștință, că începând cu 1 Maiu st. n. etalonul tuturor depunerilor cari s'au fructificat cu 5 1/2%, se reduce la 5% având de a plăti institutul darea și pe viitor.

Orăștie, 31 Martie 1904.

3—3

Diracțiunea.

Sz. 538—1904. kir. végr.

Arverési hirdetmény.

Alulirótt kir. bírósági vegrehajtó az 1881. LX. t.-cz. 102. és 120. §§-ai értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a szászvárosi kir. jbiróságnak 1903. évi V. 119 számú végzése

folytán, Dr. Antoni Ede szászvárosi ügyvéd által képviselt Brooser Vorschus-Verein végrehajtatónak Zunea Radu és társai balomiri lakosók elleni 293 K tőke, ennek 1902. évi 23/IX-tőli 6% kamatai 139 K 06 fill. eddigi és 5 K 60 fill. ezuttali költségek erejéig kielégítésként lefoglalt és 1129 kor. 60 fill. becsült butorok, ló és egyéb ingok birói árverésen el fognak adatni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíróóság 1904. évi V. 306/4. sz. végzése folytán, a Balomiron adósok lakásán 1904. évi április hó 29-ik napjának délelőtti 8 órája a midőn is a fentt kitett ingok esetleg becsáron alól is azonban csak is készpénz mellett fognak eladni. A befolyandó vételár pedig birói letétbe fog helyeztetni.

Kelt Szászvároson, 1904. évi április hó 9-én.

Rácz Árpád
kir. bir. vgrhajtó.

Toată cheltuiala 35 fl.

Taxa de răspuns : 35 fl.

NOU TATE!

Cine are

Moșie, _____
Păduri, _____
Băi (mine) _____
Scălzi _____
Hotel, _____

Isvor mineral, _____
Intreprindere, _____
Case, _____
Mori (cu aburi, cu apă), _____
Fabrică, _____

sau ori-și-ce fel de altă întreprindere, și vrea să vândă ori să cumpere, sau să exarândeze,

să se adreseze la „Evidența cursului de imobile“, a subscrișului.

La serisorii, în eari se pune marcă postală de 35 fl. să dă ori-și-cui răspuns cu informațiune! — Adresa:

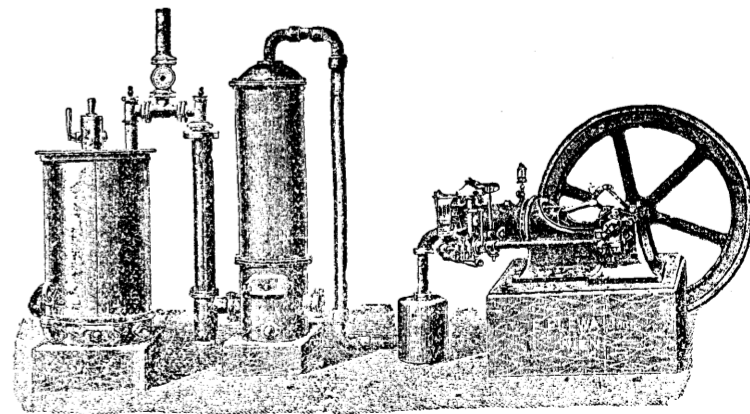
Atât cumpărarea, cât și vînderea, prin Evidența mea, este foarte înlesnita!

Carol Gross,
Orăștie, Str. Dealului,
Nrul 11.

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körut 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului E. Plewa, succesorul firmei Brauner și Klasek
Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor, 2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH.

Tot aceieași motoare provăzute cu arangement pentru gaz sugativ, reduc cheltuelile de fiecare putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

— Catalog gratis și franco. —

○ Să primesc reprezentanți solizi în provincie. ○

Tiparul propriu, „Tipografia Nouă“, în Orăștie.